

UPRAVLJANJE RIZIKOM OD SUŠA I POPLAVA

Borislava BLAGOJEVIĆ i Milan GOCIĆ

Građevinsko-arhitektonski fakultet Univerziteta u Nišu, 2023,
177 strana, 61 ilustracija, 14 tabela, 153 literaturna navoda

Knjiga „Upravljanje rizikom od suša i poplava“ rezultat je napora autora da se na celovit i razumljiv način prikaže ta sve značajnija oblast, u kojoj se preklapaju vodoprivredni ciljevi i ciljevi zaštite od prirodnih katastrofa. Vodoprivredni aspekti upravljanja rizikom od ovih ekstremnih pojava ovom knjigom se po prvi put u Srbiji pokrivaju odgovarajućom literaturom.

Suše i poplave kao hidrološki ekstremi predstavljaju dva suprotna pola: suština prvog je nedostatak vode, dok je suština drugog višak vode. Međutim, kao elementarne nepogode, one su veoma slične. Knjiga razjašnjava koncepte koji se primenjuju u upravljanju rizikom u oba slučaja i prikazuje specifičnosti oba ekstrema u skladu sa aktuelnim saznanjima i razvojem odgovarajućih tehnologija.

U prvom delu knjige „Osnove“ postavljen je zajednički okvir za razumevanje ove tematike. Definisani su pojmovi katastrofe, opasnosti, izloženosti i ranjivosti, a potom i rizika. Prikazan je nastanak okvira za upravljanje rizikom od elementarnih nepogoda kroz ključne međunarodne aktivnosti. Koraci u upravljanju rizikom su tema poglavlja 2, gde je njihov prikaz dat na opštem nivou, a zatim je izložen kratak istorijat razvoja smernica koje je EU davala u prikazu preseka stanja aktivnosti i napretka u primeni uvođenja koncepta upravljanja rizikom. Prirodni kontekst suša i poplava obuhvaćen je u poglavlju 3 o hidrološkom ciklusu. Poglavlje 4 daje uvid u glavne parametre stanja atmosfere i voda od značaja za suše i poplave, kao i postupke njihovog merenja i osmatranja.

Drugi deo je posvećen sušama. U poglavlju 5 definisan je pojam suše, njenih tipova, objašnjena je produžena suša i uzroci njenog nastanka. Stanje i razvoj politika u oblasti suše su tema poglavlja 6, sa fokusom na Evropu. Uvid u osmatranje i praćenje suše detaljno je dat u poglavlju 7. Dati su načini na koje se prikupljaju podaci i integrisano prati suša. Navedeni su i primeri dobre prakse. Ocena intenziteta suše kroz indekse i indikatore je sadržaj poglavlja 8, u kome je još objašnjeno kako se uspostavlja nacionalni sistem indikatora suše i ocenjuje stanje suše. U poglavlju 9 izložena je procena rizika od suše u različitim

sektorima, obrađen je rizik od suše u urbanim sredinama i razmotrena je izloženost suši u pet posebno osetljivih sektora: poljoprivredi, energetici i industriji, snabdevanju stanovništva i naselja vodom, sektoru vodnog saobraćaja i sektoru finansija. Poglavlje 10 je posvećeno planu upravljanja sušom i sadrži osvrt na razvoj politike u oblasti suše i mere za upravljanje sušom.

Treći deo, „Poplave“, počinje uvodom o poplavama, velikim vodama i njihovim karakteristikama, uzrocima njihovog nastanka. Prikazane su metode za ocenu velikih voda zasnovane na analizi verovatnoće pojave hidroloških veličina vezanih za poplave, kao i veličine koje se koriste kao kriterijumi za zaštitu i odbranu od poplava. Poglavlje 12 bavi se poplavom kao vanrednom situacijom sa aspekta sektora bezbednosti, gde je akcenat stavljen na odbranu i oporavak od poplava. Mere koje preduzima sektor vodoprivrede u zaštiti i odbrani od poplava, delom posmatrano i kroz prizmu uticaja na elemente rizika, tretira se u poglavlju 13 koje objašnjava i nove pristupe i mere za upravljanje poplavnim rizikom. U poglavlju 14 iznet je pravni okvir procene i upravljanja rizikom od poplava u EU, dok se poglavlje 15 bavi identifikacijom, analizom, vrednovanjem, postupanjem, praćenjem i preispitivanjem procesa upravljanja rizikom od poplava u skladu sa postignutim rezultatima u EU. Poglavlje 16 donosi osvrt na mogućnosti istovremenog upravljanja rizikom od poplava i suša, što je aktuelni globalni izazov u sistemskom upravljanju rizicima.

Na osnovu svega se može reći da je knjiga „Upravljanje rizikom od suša i poplava“ veoma korisna ne samo kao udžbenik već i kao vodič kroz ovu složenu oblast za inženjere u praksi.